

ténjen, hogy az új kivetés megtörténtéig az előző évi alapon, s azután azt kiegészítve az új kivetésnek megfelelően legyenek megállapítandók az esedékes részletek. Sok nehéz helyzetben lévő ügyvédre nagy könnyítést jelentene ez a rendelkezés, már pedig minden könnyítés elősegíti a fizetési szándékot, s így közérdekűnek tartjuk a rendelkezés megvalósítását. A Nyugdíjintézet érdekeit pedig nem veszélyeztetné ez a könnyítés, mert a kamatozás a részletek esedékességétől számítana.

A reform során a kamarák helyzetén is segíteni kell. Nincs helyünk arra, hogy ezeket a kérdéseket is részletesen tárgyaljuk, de két elvi állásfoglalásunkat le kell szögeznünk. A jövőre nézve a kamaráknak a Nyugdíjintézettel szembeni felelősségét meg kell szüntetni, még pedig teljesen. Akkor, amikor a Nyugdíjintézet minden garanciát megkap: a szüneteltetést és az igények megszűnését, sőt azon felül a törlési szankciót is, nem szükséges ezen kívül a kamarai felelősség, amely különben is bizonyos vállalkozói szellemet vitt be a kamarai közügyekbe. A javaslat által kontemplált korlátozás, hogy t. i. a kamara csak akkor nem felelős, ha a folyó járulék 90%-át és ezenfelül a hátralékának megállapított részletét behajtja, legalább is a legközelebbi évekre írott malaszt maradna. A hátralékok törlesztésére pedig nem elég a 30 félévi részlet, mint ahogyan a javaslat tervezi. Meg kell adni a kamarák által kért 60 félévi részletet, mert nem lehet a teljes szanalást épen most és ilyen rövid időre elosztani. A mai generáció épen elég terhet visel saját rossz konjunkturája folytán, ugyancsak elég terhet vett át az előző generációtól, nincs abban semmi veszedelem, s nem szól ellene a méltányosság sem, hogy ennek a szanalásnak a terhei részben a következő generációra is átháruljanak. Hiszen az előnyeit is épen úgy fogja élvezni, mint a mai generáció.

Dr. Pályi Gyula.

Az Országos Ügyvédszövetség IV. vándorgyűlése (Pécs 1933. június 28.- július 1.)

Akik aggodva figyelik: nem válik-e a túlgyakori hangoztatás által a közvélemény előtt fakó frázissá a magyar ügyvédség altruizmusának tétele, a karnak vívódásai és vergődései közepette is újra meg újra elsősorban a közérdekért való sikraszállása, aligha fogják büszkeség és megatottság nélkül letenni kezükből az Országos Ügyvédszövetség pécsi vándorgyűlésének irományait és határozatait.

Nem válhatik frázissá az, ami újra meg újra *tettekben* fejeződik ki; már pedig a IV. vándorgyűlés munkája — habár a do-

log természete szerint szó és betű kényszerű keretébe szorítva. is csupán — igenis *tett* volt, friss bizonyság amellet, hogy a magyar ügyvéd még szorosán vett kari gyűlésein is csak másodszorban gondol önmagára, első gondja azonban a jogi élet tisztasága, a jogfejlődés egészségessége és az ország gazdasági és erkölcsi boldogulása.

Nemcsak arra gondolunk itt, hogy a vándorgyűlés írásbeli és szóbeli munkaanyagának nagyobbik felét a *jogász* objektív szemlélődései és javaslatai foglalták le és csak kisebb hányadát az *ügyvéd* szubjektív panaszai és kívánságai; fontosabb ennél és nagyobb erkölcsi érték: milyen szerény és szemérmes a magyar ügyvéd hangja, ha a maga sérelmeit panaszolja, mennyire irtózik attól, hogy privilégiumokat követeljen és mennyire vigyáz arra, hogy csak olyat kívánjon a maga számára, ami egyben közérdek is; viszont mennyire bátor, minden oportunitástól független, a maga szociális hivatásának egész felelősségét átérző akkor, ha magának a magyar jogéletnek és jogfejlődésnek kóros tüneteit bírálja és azok kiküszöbölését követeli.

Voltak és lesznek, akik az ügyvédgyűléseknek ezt a lelki alkatát gyengességként bírálják és benne azok tulajdonképeni céljának háttérbeszorítását panaszolják. Ezek mögött a panaszok mögött nézetünk szerint csak egy igazság rejtőzik: az, hogy kétségkívül van bizonyos rezignáció és reményvesztettség is abban, ahogy gyűlésről-gyűlésre egyre inkább általánosságokban kifejeződő és mindig szerényebb keretek közé szoruló lesz a magyar ügyvédség segélykérésének területe; ám e jelenség már önmagában is a fogalmak tisztulásának folyománya; felismerésének, hogy az ügyvédségen komplikált rendszerek és szabályozások nélkül is, néhány alapvető reformgondolattal lehetne és kellene segíteni és nem a járandó út felismeretlensége, de a rajta tornyosuló politikai akadályok azok, amik a javulás és fejlődés kapuját elzárják.

Az adott viszonyok között tehát nem helytelen ügyvédpolitika az, amely elsősorban ezeket a politikai és részben tömeglélektani akadályokat akarja az ügyvédség útjából lelki és erkölcsi úton kiküszöbölni, épen az ügyvédség nagy nemzeti és szociális áldozatkészségének, vezetős szerepre hívó szellemi és erkölcsi erejének újabb és újabb kidomborítása által, anélkül azonban, hogy minden adott alkalommal sérelmeinek igazságtalanságát, méltánytalanságát és veszélyét az ország közvéleménye elé tárni elmulasztaná.

Ha ez az átütő erejű erkölcsi propaganda eljut odáig, hogy az ország egyeteme belátja az ügyvédi kar ellen évek hosszú sora óta tervszerűen táplált antipátiák oktalanságát és e kar hatalmas és nélkülözhetetlen értékeit, úgy önmagától fog elsorvadni a tendencia, amely az ügyvédséget nemzeti szempontból

legfeljebb másodosztályú rendnek ismeri el és természetes birtokállománya terhére egyéb, megbízhatóbbaknak és nagyobb nemzetfenntartó erejűeknek prédikált rétegeket részesít előnyökben.

Csak a most kifejtettek alapján magyarázható meg az a feltűnő jelenség, hogy a vándorgyűlésnek az *ügyvédi kar túlszofoltóságának kérdésével és egyéb időszerű fontos kari problémákkal* foglalkozó I. szakosztálya határozatait az eddigi vándorgyűlésekénél lényegesen szűkebb és szerényebb keretben fogalmazta meg és kizárólag a jegyzői magánmunkálatok megszüntetését, az ügynökök szerződéskészítő jogának megvonását, a zugírászi törvény végre-valahára való megalkotását és a Pp. értékhatárainak visszaállítását követelte oly réformokként, amelyek az ügyvéri kar további boldogulásának alappillérei.

Bár helyeseljük azt az irányzatot, amely az apró részletkérdéseket a vándorgyűlési határozatokból épen e határozatok méltóságának és átütő erejének megóvása és öregbítése céljából kiküszöböli, — nem hallgathatjuk el, hogy szívesen láttuk volna a határozatok között az okirati kényszer, az összeférhetetlenség, a kötelező ügyvédi képviselő kiterjesztése, bírói állások ügyvédekkel való betöltése, a közigazgatási bírósági eljárás ügyvédi problematikájának felvetését is, mint amely kérdések a határozatokban érintetteknel aligha csekélyebb jelentőségűek. Viszont helyeseljük azt, hogy a vándorgyűlés a zárt szám kérdésében tartózkodott az állásfoglalástól; mert semmiképen sem lehet megnyugtató az egész kart érintő belső szervezeti kérdéseknek de vobis sine vobis módján egy vándorgyűlésen megjelent és nem feltétlenül országos erőviszonyokat képviselő néhány száz ügyvédnek döntése.

A zugírászi elleni hatályosabb védekezéssel és a jegyzői magánmunkálatokkal foglalkozó II. bizottság határozataiban nem hozott újat; aminthogy a két probléma közismertsége, kidolgozottsága és — valljuk be — egyszerűsége mellett nem is igen hozhatott.

Helyesen hangsúlyozta azonban egyrészt azt, hogy a zugírászi tényálladéki elemét nem képezheti a tevékenységnek díjért vagy ellenszolgáltatásért vállalása vagy rendszeressége, másrészt tapintatosan, de nyomatékosan mutatott át azokra az állametikai szempontokra is, amelyek a jegyzői magánmunkálatok megszüntetését követelik.

Fontosabb e szakosztály határozatainál Kramer Emilnek és Vészi Mátyásnak a Véleményes Javaslatok sorozatában megjelent előterjesztése, amely valóságos monografiája a jegyzői magánmunkálatok problémakörének és amelynek különösen statisztikai része oly rendkívüli módon meggyőző, hogy az abból folyó végkövetkeztetések levonása elől hosszabb ideig már az igazságügyi kormány is aligha fog kitérhetni.

Az ügyvédi nyugdíjintézmény teljesítőképességének fokozásával foglalkozó III. szakbizottság bizonyos fokig megnehezült atmoszférában tárgyalhatott csak, mert közvetlenül a tárgyalások megkezdése előtt kapta meg a nyugdíjintézet reformjára vonatkozó új törvénytervezetet és így már nem volt módja arra, hogy azt részleteiben is megvitathassa. Mindazonáltal — különösen Menyhárh Gyula és Popper Tódor nagy anyagbőséggel kidolgozott előterjesztései alapján — a szakosztály igen nagy horderejű elvi határozatokat hozott. E határozatok főindoka annak felismerése, hogy a nyugdíjintézmény katasztrófális helyzetét nem annyira a tagok teljesítőképességének hiánya, mint inkább fizetőkészségének aggasztó hanyatlása és a behajtás módszereinek elégtelensége okozza. Ehhezképest kimondotta a vándorgyűlés, hogy a nyugdíjintézet teljesítőképességének biztosítékait nem a tőkefedezeti rendszerben, de a tagok fizetési kötelezettségében és készségében kell keresni; ehhezképest junctimot kell teremteni tényleges járulékfizetés és nyugdíj között; és pedig oly módon, hogy kétévi járulék-nemfizetés a nyugdíjjogosultság azonnali felfüggesztését vonja maga után, úgy azonban, hogy a felfüggesztés a szolgáltatások 5 éven belüli teljes pótlása esetén ex tunc, 5 éven túli teljes pótlása esetében pedig ex nunc hatállyal reparálható; amennyiben pedig a tag elhalálása oly időpontban történik, mikor még hátralék fennáll, a hátralék megfelelő összegben a nyugdíjból levonható.

A behajtás technikai kérdéseire nézve a vándorgyűlés azt az elvi álláspontot foglalta el, hogy közvetlen jogviszonyt óhajt nyugdíjintézet és tag között, a kamarai felelősség teljes kikapcsolásával és a behajtási eljárásnak a kamarák hatásköréből a nyugdíjintézet hatáskörébe való átutalásával.

Az ismertetett két alapelv kombinációjából pedig azt a következtetést vélte levonhatónak, hogy a járulék-nemfizetés következményeképpen a kamarai tagság törlését előíró jogszabály fenntartása a reform életbelépése esetén feleslegessé válik.

Kivánta még a vándorgyűlés az intézet 1925. év előtti tagjait sujtó tartalékelértéktelenedés megfelelő korrekcióját, a T. E. által létesített nyugdíjbélyegintézmény kötelező bevezetését, valamint a nyugdíjintézeti vagyonnak főként elsőhelyű jelzálog-kölcsönök alakjában értékállólag való elhelyezését.

Az Országos Ügyvédszövetség további feladataival és fejlesztésével foglalkozó IV. szakbizottság elsősorban az ország összes ügyvédi kamaráira kiterjedő egyetemes ügyvédképviseleti szervezet problematikájával foglalkozott és a Szövetség fejlődésének irányát épen abban vélte meglátni, hogy ily irányú törvényes szabályozás létesítéséig maga a Szövetség legyen a magyar ügyvédség egyetemes érdekképviselete.

A törvénykezés eddigi egyszerűsítésének eredménymérle-

gével és annak, valamint a háború utáni jogalkotásnak az ügyvédségre sérelmes intézkedéseivel foglalkozó V. szakbizottság oly hatalmas vitaanyag keretében tárgyalta meg a polgári és büntető jogszolgáltatás csaknem minden aktuális kérdését, hogy jelen ismertetés szűkreszabott volna még a határozatok Schlagwort-szerű közlését is alig engedi meg, ezért csak a főbb határozatok kiemelésére szorítkozunk.

Elvileg a vándorgyűlés *mind a polgári, mind a büntető perjog terén a régi perrendi elvek uralmának helyreállításáért*, a királyi bíróságok hatáskörének a magánjogi jogviták eldöntése tekintetében való kizárólagosságáért, valamint a perorvoslati rendszer reformjáért tört lánzdzsát. *A polgári peres eljárás keretében különösen hangsúlyozzák a határozatok a Te. életbelépése előtti értékhatárok visszaállítását, a perköltség viselése és mennyisége kérdésében önálló fellebbezés és felülvizsgálat megengedését, a fellebbezési eljárás során új tényállítások — esetleg költségviseléssel terhelt — felhozhatását és a nyilvános előadások rendszerének lehetőleg teljes kiküszöbölését.*

Szükségesnek tartja továbbá a vándorgyűlés, az előkészítőiratokban — amelyeket minden járásbírói ügyben is megengedendőknek tart — az ítélezéshez szükséges jogszabályok korlátlan kifejtését, valamint a kötelező ügyvédi képviselő értékhatárának 500.— pengőre, tehát oly összegre való leszállítását, amely az általános elszegényedés tekintetbevételével ezidőszertint megfelel annak az értékeknek, amelyet a Pp. általános gazdasági és szociális szempontokból az ügyvédi képviselő biztosítékaival kívánt megvédeni; kívánja továbbá a devizakorlátozásokra vonatkozó jogszabályok perjogi intézkedéseinek felülvizsgálatát.

A végrehajtási jog területén ismét hangsúlyozza a vándorgyűlés a végrehajtói intézmény államosításának szükségét; kívánja az ideiglenes intézkedések jogintézményének széleskörű bevezetését; biztosítási végrehajtási jogot az alperes részére nem jogerősen megítélt költségek tekintetében, valamint a fedezeti elv teljes elejtését, végül a végrehajtási törvény szabályainak a köztartozások behajtási szabályaival való öszhangba hozatalát.

A büntető jogszolgáltatás területén aggodalommal mutat rá a vándorgyűlés azokra a panaszokra, melyek egyes nyomozó hatóságoknak a Bp.-nek a személyes szabadságot, a védelem szabadságát az emberi jogokat és a büntető eljárás emberségességét körülbástyázó intézkedései tekintetében folytatott gyakorlatával szemben mind gyakrabban merülnek fel és már-már a büntető igazságszolgáltatás erkölcsi emelkedettségébe és tisztaságába vetett hit megrendítésére alkalmasak; sürgeti e panaszok legerélyesebb kivizsgálását és az előkészítő eljárás foko-

zott ügyészi és bírói ellenőrzését; ugyancsak a bűnvádi eljárás-humánus szellemének megóvása érdekében kívánja a fogház-rendtartás szabályainak és a büntetés elengedésére vonatkozó szabályoknak a foglyok érdekében való emberséges és egyenlő kezelését; hangsúlyozza a vádтанácsi hatáskör visszaállításának, valamint a semmisségi panaszok kiterjesztésének, továbbá a büntető egyesbírói rendszer reformjának szükségességét stb. stb.

A VI. (illetékügyi) szakbizottság referátuma alapján lándzsát tör a vándorgyűlés a szociális gondolatnak az illetékügy terén való kiépítése általában az illetékrendszer egyszerűsítése érdekében és számos nagy gazdasági horderejű konkrét illetéksérelemre mutat rá.

Foglalkozott végül a vándorgyűlés a mezőgazdasági hitel problémáival is, legfőképen az e téren uralkodó jogbizonytalanság megszüntetésének, az adós és hitelezői érdekek összeegyeztetésének, valamint a gazdahitel biztosításának problémakörét érintve.

Dr. Neugröschel Endre.

A devizarendeletek és a perköltség. Immár harmadik éve, hogy a devizarendeletek életben vannak, de leépítésükről még szó sincs. Ugy látszik, a beteg gazdasági élet reguláris intézményévé váltak. Ennek megfelelően — mint az új jogintézmények általában —, egyre több és több ponton kerülnek relációba a már meglévőkkel. Így már több ízben kellett bíróságainknak foglalkozniok azzal a kérdéssel, mikép viszonylanak a devizatilalmak az *érvénytelenségi szabályokhoz*, nevezetesen, vajjon a devizarendeletekbe ütköző magánjogi rendelkezás (fizetés, letét, engedményezés, hitelnyújtás, hitel igénybevétele, stb.) mily természetű jogi hiányosságban szenved, az ilyen ügylet abszolote vagy relative semmis, megtámadható, avagy csak tiltott-e? Vagy mikép viszonylik a fizetési tilalom és a 4550/1931. M. E. sz. r. 5. §-a által intézményesített per-felfüggesztés a követelés *elévüléséhez*, nevezetesen nyugszik-e az elévülés azon idő alatt, amely alatt a hitelező követelését nem érvényesíti? (I. dr. Pethő Tibor: Időszzerű váltójogi kérdések, Polgári Jog 1933: 113. lap). Vagy mi a fizetési tilalmaknak az *effektivitáshoz* való viszonylata? (I. dr. Schwarz Tibor cikkét a Ker. Jog 1932. 101. lap és ifj. dr. Nagy Dezső cikkét lapunk 1932. évf. 79. l.).

Ugyanígy felmerült a behajtási tilalomnak a *perköltséghez* való viszonylati kérdése is, amelyre vonatkozóan ezuttal nehény rövid észrevételt kívánunk tenni. Tegyük fel, hogy a külföldi hitelező által folyamatba tett per le volt folytatható, mert alperes nem védekezett a felfüggesztési kifogással, illetve védekezett ugyan, de nem tudta pro-